РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ПРОЕКТ!

СТАТУТ

за провеждане на Националния събор на народното творчество в Копривщица

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение 3
Основни цели 3
Условия за участие 4
Етапи на провеждане на Събора 6
Протичане на Събора 6
Организатори и партньори 7
Медийно отразяване и научна документация 10
Финансово обезпечаване на Събора 10

Въведение

Създаден през 1965 година Националният събор на народното творчество в Копривщица (по-нататък Съборът) се утвърди като най-авторитетното и представително движение за опазване и популяризиране на човешката креативност, свързана с културните традиции и фолклора, част от културното наследство на България. Съборът е място за творчески и изпълнителски изяви, принадлежащи на локалната селищна култура на общности, групи и лица. Провежда се на всеки 5 години в първите петък, събота и неделя на месец август в град Копривщица.

От декември 2016 година Националният събор на народното творчество в Копривщица е вписан в Регистъра на добрите практики за опазване на нематериалното културно наследство на ЮНЕСКО. В духа на Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство на ЮНЕСКО (Конвенция 2003) на Събора индивидуални и групови изпълнители демонстрират майсторство и представят обредни практики, песенни, инструментални, танцови, словесни и други форми на изразяване, свързани с традиционни знания и умения, осъзнати като част от тяхното културно наследство и локална идентичност.

I. Основни цели

Да поддържа и предава живи и/или ревитализирани елементи на нематериалното културно наследство.

Да представя културното многообразие на България и богатството от локални наследства – традиционни обреди и празници, пеене и свирене, танцуване и детски игри, разказване, традиционни занаяти, домашни дейности и поминъци, традиционна медицина и други.

Да съдейства за издирването, съхранението и популяризирането на местните традиции.

Да насърчава чрез публично признание приемствеността на традициите между поколенията, придобиването на знания, умения и опит в сферата на нематериалното културно наследство.

Да утвърди присъствието на фолклорното музикално, танцово и словесно творчество в съвременния живот и да предостави възможност за обществена изява и признание на неговите носители и наследници.

Да стимулира придържането към местните изпълнителски стилове, като създава и поддържа критерии, за разликата от хоровото и индивидуалното изпълнителство на професионална основа и с други форми на обработки на фолклора.

Да съдейства за изграждането на културни компетенции, на уважение и толерантност към културните различия.

Да предоставя възможност за изява на българи, живеещи в чужбина и на чужденци, изпълнители на български фолклор (извън официалната програма на Събора).

II. Условия за участие

В Събора участват носители и наследници на локално нематериално културно наследство (групови и индивидуални) – певци, свирачи, танцьори/игрохорци, разказвачи на народни предания, легенди, приказки, анекдоти и други словесни форми, групи за народни обичаи от всички области на страната, които представят местни традиции. Предвижда се показ на традиционни костюми, изложба-базар на традиционни занаяти и на домашни дейности.

Участниците в Събора подготвят програмите си, като интерпретират своята локална селищна традиция и използват знанията и уменията на носителите ù. При нужда могат да се консултират със специалисти (фолклористи, етномузиколози, етнохореолози и други).

Не се допускат до участие изпълнители (професионалисти или самодейци), чийто репертоар се състои от произведения на обработения фолклор (песенен, танцов).

Участниците в Събора са задължени да спазват следните **изисквания за максимална продължителност на своето участие**:

	Времетраене на изпълнението/програмата
Традиционно пеене: 1. певчески групи 2. индивидуални изпълнители	 до 8 минути до 5 минути
Традиционно свирене	до 6 минути
Традиционни хорà и игри	до 10 минути
Обреди и обичаи вкл. лечебни практики	до 15 минути
Традиционно разказване (на предания, легенди, приказки и други)	до 6 минути
Детски игри	до 6 минути
Показ на традиционни костюми	до 2 минути на костюм

Желателно е песенните изпълнения да бъдат със запяване и отпяване (антифонно) в случаите, за които е характерно.

Препоръчва се хороводните песни да се играят.

Не се допуска една и съща певческа група да се явява повече от един път с друг репертоар и ръководител.

Поощрява се издирването на местни, по-рядко изпълнявани песни. Не се препоръчва изпълнението на изключително популярни песни, както и на новосъздадени.

Поощрява се облеклото на изпълнителите да бъде традиционно за селището.

Участниците са задължени да представят допълнителна информация, съпътстваща изпълненията им.

III. Необходима информация от участниците:

1. Идентификация (селище, община, област, читалище/пенсионерски клуб, ръководител).
2. Програма/репертоар: за всяко изпълнение се изисква да бъде посочено название (местно, диалектно), функция (кога, при какъв случай се изпълнява), текст на песните.
3. Попълване на декларация по образец за безвъзмездно предоставяне на изпълнителски права на Министерството на културата, Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската

академия на науките, и Община Копривщица) за научни и образователни цели (Приложение №1- Декларация за предоставени изпълнителски права за изпълнител и Приложение № 2 - Декларация за предоставени изпълнителски права за участници в група).

IV. Етапи на провеждане на Събора

Националният събор на народното творчество преминава през два етапа на реализиране. Първият етап се провежда в предходната или в първата половина на годината на провеждане на Събора във всички региони на страната на областни събори. За целите на регионалната селекция могат да се използват утвърдени и провеждани през посочения период фолклорни събори в съответните административни области. В селекционната комисия на първия етап се включват експерти от Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките. Излъчените от регионите изпълнители се представят на националния етап в Копривщица.

Областните управители определят координатор за връзка с общините, който събира и обобщава информацията за участията от региона и осъществява контактите с Министерството на културата и с Информационния център към Община Копривщица.

Селекционните комисии проследяват изявите на изпълнителите през двата етапа на Събора – регионален и национален, излъчват изпълнителите за националния етап, отличават с медали най-добре представилите се на Националния събор в Копривщица.

Програмата за представяне на всяка административна област на Събора в Копривщица може да бъде с времетраене между три и пет часа по преценка на селекционната комисия.

V. Протичане на Събора

Програмата на Събора се изгражда на регионален принцип. Участието е по административни области, които представят своите програми на 6 (шест) сцени в местността „Войводенец“. Откриването и закриването на Събора протича на 1 (една) централна сцена. По преценка на журитата и при техническа възможност, на нея,в дните на Събора се представят най-добрите изпълнения от регионите на съответните сцени, както и на вписаните в Националната листа на

нематериалното културно наследство и отличаваните от стари издания на Събора.

На всяка сцена има до петчленно жури и две технически лица (за документация и за изготвяне на протокол). Журито оценява изпълненията със златни, сребърни и бронзови медали. Предвижда се специална поощрителна награда за издирен старинен традиционен репертоар.

В рамките на Събора се създава „улица“ на традиционни занаяти и домашни дейности, където се демонстрират умения.

В края на Събора се организира научен форум с участието на български и чуждестранни специалисти в областта на опазването, съхраняването и популяризирането на българското нематериално културно наследство за анализ на подготовката и случилото се по време на Събора, като се открояват тенденции в развитието му и се предлагат идеи за подготовката и провеждането на следващия събор.

Провежда се преглед на филми, които показват Събора от различни гледни точки и през различните години – например „Копривщица през годините“, „Копривщица през погледа на чужденците“, „Копривщица през обектива“, с цел изграждане на визуална документация за Събора към Министерството на културата, към Община Копривщица и към Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките.

Изявите на българите, живеещи в чужбина и чуждестранните групи, изпълняващи български фолклор, са извън официалната програма на специално изградени 2 (две) сцени в града и нямат състезателен характер.

VI. Организатори и партньори

Основни организатори на Националния събор на народното творчество в Копривщица са Министерството на културата, Община Копривщица, областната администрация на Софийска област, Институтът за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките.

За целите на Събора година преди неговото провеждане се създава Национален организационен комитет, в който се включват представители на различни

държавни структури (министерства, ведомства), научни организации, медии и други.

Министерството на културата е основен координатор между институциите.

- Подкрепя финансово организирането и провеждането на Събора по програми на министерството;
- Участва в изготвянето на програмата на Събора;
- Отговаря за логистиката на Събора чрез предоставяне на информационни средства между институциите, свързани с организацията му (линк, сайт и други).

VII. Община Копривщица отговаря за:

- рекламните материали;
- наградния фонд на Събора;
- медийното отразяване на Събора;
- осигуряването и поддръжката на техническата инфраструктура на Събора: състояние на естрадите, подстъпи към местността „Войводенец“, допълнително ел. захранване за сцени и палатков лагер, В и К, химически тоалетни, места за паркиране и други;
- осигуряване на чистота и хигиената: почистване, косене на тревни площи и други;
- осигуряване на транспорт на участниците от палатковия лагер до местността Войводенец;
- настаняване на участници в палатковия лагер и при възможност в сгради, общинска собственост;
- настаняване на членовете на селекционните комисии, екипите на Българската национална телевизия, Българското национално радио и Министерството на културата;
- регламентиране на места за изхранване;
- осигуряване на културна програма;
- изграждане на информационен център;
- разпоредби за чиста звукова среда – забрана за озвучаване на улици сергии и заведения с музика, която е различна от звучащата по естрадите и поощряване за изява на участниците в Събора по тези места, т.е. извън сцената и състезателната им програма.

VIII. **Областната администрация на Софийска област** осъществява взаимодействието с:

- Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи, която осигурява реда и безопасността по време на Събора;
- Областна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението", която осъществява предварителен, по време и последващ оглед и контрол на пожарната безопасност на сцените и на палатковия лагер;
- Министерство на отбраната и Български червен кръст за предоставяне на оборудване – походни легла и палатки за изграждане на палатков лагер за участниците;
- Спешна помощ на Окръжна болница „Св. Анна" –град София за осигуряване на дежурни екипи медици по време на провеждане на Събора;
- Българска агенция за безопасност на храните за контрол на продаваните храни и продукти по време на Събора;
- Регионална здравна инспекция – Софийска област за обработка на терените против инсекти.

IX. **Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките:**

- Отговаря за актуализацията на регламента на Събора, репертоарната политика и формирането на журитата за регионален и национален етап;
- Организира цялостната научна документация (хартиен и електронен носител) на Събора, която може се използва за научни и образователни цели;
- Участва, съвместно с Министерството на културата, Българското национално радио и Българската национална телевизия, в изработването на концепция и програма за откриване и закриване на Събора на централната сцена (подбор на участниците).

Като **партньори при организацията на Събора се включват и други министерства, ведомства и организации**, които създават необходимите условия за протичането на Събора (изграждане на инфраструктура, настаняване на участниците и гостите, осигуряване на условия на пребиваването им, обезпечаване на сигурността им и други).

X. Медийно отразяване и научна документация

Министерството на културата, Община Копривщица и Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките притежават правата за пълната научна документация (хартиен и дигитален носител) на Събора.

Основните медийни партньори на Събора– Българската национална телевизия, Българското национално радио и Българската телеграфна агенция осъществяват отразяване (директни излъчвания, репортажи и други), съгласно поети ангажименти (чрез договор). Всички записи постъпват в Министерството на културата, Община Копривщица и Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките.

Възможност за медийно отразяване на Събора имат и други държавни ведомства, научни институти и държавни висши учебни заведения, след предварително подадена от тяхна страна заявка и получено разрешение от Министерството на културата и Община Копривщица (срещу заплащане и безплатно).

XI. Финансово обезпечаване на Събора:

- Чрез държавния бюджет с Постановление на Министерския съвет;
- Чрез бюджета на Община Копривщица;
- Чрез бюджета на Министерството на културата на проектен принцип;
- Дарителство;
- Спонсорство.

XII. Преходни и заключителни разпоредби

През 2025 г. Националният събор на народното творчество в Копривщица ще се проведе в периода 08 – 10 август 2025 г.

Приложение №1

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ДЕКЛАРАЦИЯ
за предоставени изпълнителски права

Долуподписаният/а .....

в качеството си на изпълнител на .....

ДЕКЛАРИРАМ, ЧЕ

предоставям безвъзмездно на Министерството на културата, Община Копривщица и Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките изпълнителските си права за използване с научни и образователни цели по всички предвидени от закона начини, осъществени по време на Националния събор на народното творчество Копривщица 2025.

Дата: ..... Подпис: .....

(……)

Приложение № 2

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ДЕКЛАРАЦИЯ
за предоставени изпълнителски права

Долуподписаните

……

……

……

……

……

……

в качеството си на участници в група

……

при ……,

изпълняваща ……

Декларираме, че

предоставяме безвъзмездно на Министерството на културата, Община Копривщица и Институтът за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките изпълнителските си права за използване с научни и образователни цели по всички предвидени от закона начини, осъществени по време на Националния събор на народното творчество Копривщица 2025.

Дата: .....
.....

Подпис:

(…….)

.....
(…….)

.....
(…….)

.....

.....
(…….)

.....
(…….)

.....
(…….)

.....
(…….)